

השתלמות עומק טובענות ייצוגיות

ייצוגיות

למטרות חברתיות

עו"ד אסף פינק

הלכה ומעשה

למורה, לרבנים, ליושבים

הלכה ומעשה

מיסודה של דעת ומסחר בע"מ

המרכז להכשרות והשתלמויות מקצועיות

"מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים
לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות,
לשם שיפור ההגנה על זכויות"

הלכה ומעשה

חסמים מול יתרונות:

יתרונות	חסמים
התמקדות בצווי עשה ול"ת והצהרתיים	קושי לכימות הנזק, שכ"ט וגמול
התייחסות רצינית מצד בית המשפט	הליך ארוך התערבות רשויות
הצדקה לראשי נזק מיוחדים	נזק לא ממוני
אתגר משפטי	תחומים משפטיים חדשים [אין תקדים]
פגיעה במעוול	שאלת הפורום הנאות
שליטה בהליך ובהסדר	הליכים ארוכים ופשרות לא "ראויות"

דוגמאות

- פרט 6 - תחנה מרכזית בירושלים
- פרט 7 - מועדונים
- פרט 8 - אפליית נשים בהריון בקבלה לעבודה
- פרט 9 - ראובן ברון
- פרט 10 - ידיד עובדות סיעוד

תביעות ייצוגיות בהגנה על זכויות של אנשים בעלי מוגבלויות

חניונים	
נגישות בתחבורה ציבורית	
ביטוח לאומי ומשרד הביטחון	
חברות ביטוח	
שונות	

תאריך	מס. הליך	עו"ד מייצג	מי נגד מי	תמצית עניינה של התובענה	סטאטוס	סכום התביעה
12.7.07			חולה אפילפסיה נ' המוסד לביטוח לאומי	טענה כי המוסד מעקל חשבונות של מקבלי הבטחת הכנסה וזאת בניגוד לחוק ולמרות ההתחייבות להימנע מכך שניתנה למבקר המדינה.		11,307,780 ש"ח
18.7.10	בש"א 5240/07	שמואל אהרונסון/ אמיר קדרי	עיוורים וארגון "בזכות" נגד אגד ודן	הפרת החובה לנגישות התחבורה הציבורית	הבקשה אושרה	5,000 ₪ לאדם
29.4.10	ת.א 1398/06		נגד חברות הדלק דור אלון, דלק, פז, סונול ועוד	חיוב בעלי תו נכה בתשלום עבור שירותי דלק בתחנות שיש בהן שירות עצמי.	הבקשה סולקה. החברות התחייבו כי רכב הנושא תו נכה יקבל שירות מלא ללא תוספת במחיר וכן יתלו שלטים המורים על זכויותיהם	21.7 מיליון
3.8.09	ת"צ 1925-08-09	גיל בריצמן/ עדי הראל	רוזנברג נ' אי.פי. איי (חניון)	גביית תשלום עבור חניה לנושאי תו נכה בחניונים של מקומות בהם אין גישה אחרת	אושר הסדר פשרה	7 מיליון ש"ח
	ת"צ (ת"א) - 4671-03-10	עו"ד גבאי	מלכה מושיקו נ' מרכז הירידים והקונגרסים בישראל בע"מ	גביית תשלום עבור חניה לנושאי תו נכה בחניונים של מקומות בהם אין גישה אחרת	התקבל הסכם פשרה. התובע הייצוגי יקבל גמול בשיעור של 25,000 ₪, ובאי כוחו – שכר טרחה בשיעור של 65,000 ₪.	12.4 מיליון ש"ח
	ת"א 1300-07	ש' ולר/ ד' קורן	אפרת וקנין ואיגור גונופולסקי נ' רכבת ישראל	הפרת חברת הרכבת את זכותו של נכה לבקש הפעלתו של מתקן הרמה עבור כיסא גלגלים (במקום לשון החוק "להודיע" הרכבת מיישמת את זה בתור צורך בתיאום – יאשרו או לא יאשרו בשעות מסוימות)	הבקשה אושרה	

17.3.10	ת"צ-03-25559-10	שמואל אהרונסון/ אמיר קדרי	ראובן ברון (עיוור) וארגון "בזכות" נ' רכבת ישראל	הרכבת אינה מיישמת את התקנות המחייבות אותה להפוך את התחנות לנגישות לעיוורים ולקויי ראייה.	היו בגישור חזרו לבית משפט	25 מליון
18.6.06			מנחם דויטש נגד משרד הביטחון	כל הנכים שלא תוגמלו מכיוון ששיעור הנכות שלהם הוא נמוך מ-10% לדבריו הטענה ששיעור זה אינו מזכה בתגמול, הינה פרשנות מוטעה של החוק		
29.6.06	ע.ב.4981/06		נגד חברת מבטחים	מבטחים פועלת בניגוד לתקונה בנוגע לחישוב פנסיית נכות ושארים, וכתוצאה מכך משולמים לעשרות אלפי זכאים סכומים מופחתים.		420 מיליון
22.5.06	ת.א.1646/06	ע"ד רון ועו"ד בינהורן	ישראל קנדל נ' חברת הביטוח מגדל	מגדל מפעילה נוסחה המקטינה באופן משמעותי את הפיצוי בפוליסות ביטוח החיים הכוללות כיסוי בגין נכות שנגרמה בתאונה	בדיון	
11.4.2011	ת"צ-04-16278-11	אוריה ירקוני/ נמרוד קוזלובסקי	יצחק חשן אוצר מפעלי ים בע"מ	הטעיית צרכנים והפרת חובה חקוקה לספק חניה בחינם מכוח חוק חנייה לנכים	הוגש לאחרונה	1,918,785
	ת"צ-12-49381-10	שרון ענבר פדלון	יוחאי דוק נגד 1. בריטיש ישראל השקעות בע"מ; 2. מרכזי מסחר (אזו-ריט) בע"מ; 3. אלרוב נדלן ומלונאות בע"מ	גביית תשלום עבור חניה בקניון נתניה		
	ת"צ-10-28705-10	גיל בריצמן/ עדי דראל	ד"ר אורלי שלמה נגד חברה לניהול דיזינגוף סנטר בע"מ ועוד 5 נתבעות אחרות	הזכות לעשות שימוש בחינוכים ללא תשלום.	אין פרטים	6,764,619
	ת"צ-10-2611-10	גיל בריצמן/ עדי דראל	תומר אמדו נגד מחצית היובל בע"מ	הזכות לעשות שימוש בחינוך ללא תשלום.		
	ת"צ-01-38942-10	שמואל אהרונסון/ אמיר קדרי	מרק לאוטמן נגד מטרודן באר שבע בע"מ	נגישות באוטובוסים	הסדר פשרה	

פרט	תיאור מקוצר	פרט	תיאור מקוצר	
1	תביעה נגד עוסק	8	(1) תביעה בעילה של הפליה בעבודה לפי חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (2) חוק שכר שווה	
	2			תביעה נגד מבטח
3	תביעה נגד תאגיד בנקאי	9	(1) תביעה בעילה לפי פרקים ד' ה' ה' 1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות (2) הוראות הנגישות לפי חוק תו"ב (3) הוראות חוק שידורי טלוויזיה	
	4			תביעה בעילה לפי חוק ההגבלים העסקיים
5	תביעה בעילה הנובעת מזיקה לנייר ערך	10	(1) תביעה בעילה שלביה"ד האיזורי לעבודה הסמכות הייחודית לדון בה לפי סעיף 24(א), 1(א1), או (3) (2) תביעה של עובד בעילה לפי סעיף 6א לחוק שכר מינימום, סעיפים 2 ו3 לחוק הזכות לעבודה בישיבה, חוק העסקת עובדים ע"י קבלני כ"א (3) בפרט זה למעט תביעה של עובד שחל עליו הסכם קיבוצי	
	6			תביעה בקשר למפגע סביבתי, נגד גורם המפגע
	7			תביעה בעילה לפי חוק איסור אפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות ציבוריים
11	תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין כמס אגרה או תשלום חובה אחר			
12	ת' נגד מפרסם כהגדרתו בסעיף 30א לחוק התקשורת	13	ת' נ' חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, בקשר להעברת מידע או כספים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית	

אחוזים ב2011	2011		2012	הפרט בתוספת
61%	372	66%	742	פרט 1 - צרכנות
23%	140	16.3%	184	פרט 11 - רשויות
4%	23	4.5%	51	פרט 2 - ביטוח
	3	4.5%	50	פרט 9 - חוק השוויון
4.5%	27	2.5%	29	פרט 10 - דיני עבודה
	11	1.5%	17	פרט 3 - בנקאות
	9	1.4%	16	פרט 5 - ניירות ערך
	3	1.1%	12	פרט 4 - הגבלים עסקיים
	8	1%	11	פרט 6 - מפגעים סביבתיים
	10	1%	9	פרט 12 - ת' נ' מפרסם
	2	0.7%	8	פרט 7 - איסור אפליה
	?	0.01%	1	פרט 8 - אפליה בעבודה
				פרט 13 - מסלקה

פילוח פרטים בתוספת ה-2

- פרטים 1-5, 11-13
- אנשים עם מוגבלות
- איסור אפליה
- מפגעים
- שוויון בעבודה
- עבודה
- רשויות?

הלכה ומעשה

- חקיקה רלבנטית:
- כל החקיקה האזרחית בפרטים הרלבנטיים
- חוק שוויון אנשים עם מוגבלות
- חוק שוויון הזדמנויות בעבודה
- חוק שכר שווה
- חוק התכנון ובניה
- חוק שידורי טלוויזיה
- חוק איסור אפליה
- דיני עבודה: חוק שכר מינימום, שעות עבודה ומנוחה, ישיבה בעבודה

• חקיקה נוספת / תחומים נוספים

חוק הגנת הפרטיות

חוקי היסוד

תחום הבריאות

חקיקת החינוך

מיעוטים

זקנה

הלכה ומעשה

• פרט 6

"תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד גורם המפגע; לענין זה, "גורם המפגע", "מפגע סביבתי" – כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים סביבתיים"

"מפגע סביבתי" - זיהום אוויר, רעש, ריח, זיהום מים, זיהום מי-ים, זיהום על ידי פסולת, זיהום על ידי חומרים מסוכנים, זיהום על ידי קרינה, פגיעה בסביבה החופית, מפגע אסבסט, והכל כשהם בניגוד לחיקוק, לצו, לתכנית, לרשיון עסק או לכל היתר או רשיון אחר או שיש בהם פגיעה בבריאותו של אדם או גרימת סבל ממשי לאדם;

המרכז להכשרות והשתלמויות מקצועיות

מיסודה של דעת ומסחר בע"מ

תובענה ייצוגית	תובענה קבוצתית	
<p>חוק תובענות ייצוגיות התשס"ו-2006</p>	<p>החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) התשנ"ב-1992</p>	<p>חוק מסדיר</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ ניתן לתבוע גם סעד כספי ○ עילות תביעה רחבות יחסית – "תביעה בקשר למפגע סביבתי נגד גורם המפגע", כהגדרתם בחוק למניעת מפגעים. ○ קשה לקבל סעד זמני 	<ul style="list-style-type: none"> ○ אין צורך בהליך מקדים של אישור התביעה כתביעה ייצוגית ○ סעדים זמניים אפשריים כבכל תביעה אזרחית 	<p>יתרונות עיקריים</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ צורך בשלב מקדים של אישור התובענה כיייצוגית, הארכת ההליך. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ לא ניתן לתבוע סעד כספי, אלא צווי עשה, צווי מניעה וכו' בלבד. ורק בתובענה חוזרת ניתן לבקש סעד כספי ○ חובה להתריע 60 יום טרם הגשת התובענה 	<p>חסרונות עיקריים</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ OPT OUT ○ בימ"ש מחוזי 	<ul style="list-style-type: none"> ○ OPT IN ○ בימ"ש שלום 	<p>הבדלים נוספים</p>

- קבוצתית וייצוגית
- ארגונים מוכרים לפי חוק למניעת מפגעים
- חוות דעת מומחים
- חקיקה נרחבת מאוד
- משרדי ממשלה שונים
- כל תחום המשפט האזרחי
- תקינה ומדידות

פרט 7 – איסור הפליה

"מעמד אישי" – היות אדם רווק, נשוי, גרוש או אלמן;

"מקום ציבורי" – כל מקום המיועד לשימוש הציבור, לרבות אתר תיירות, בית מלון, אכסניה, בית הארחה, גן ציבורי, מסעדה, בית קפה, אולם המשמש למופעי בידור ותרבות, מוזיאון, ספרייה, דיסקוטק, אולם או מיתקן ספורט, בריכת שחיה, קניון, חנות, מוסך וכן מקום המציע שירותי תחבורה ציבורית;

"שירות ציבורי" – שירותי תחבורה, תקשורת, אנרגיה, חינוך, תרבות, בידור, תיירות ושירותים פיננסיים, המיועדים שימוש הציבור;

"שירותים פיננסיים" – שירותי בנקאות, מתן אשראי וביטוח;

"שירותי תחבורה" – אוטובוסים, רכבות, תובלה אווירית, אניות, שירותי הסעה והשכרת

(א) מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי, מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, מעמד אישי או הורות.

-
- קול ברמה
  - מיון בנתב"ג
  - חינוך
  - שירות מול מקום פיזי וגם שירות אחר?
  - שוויון בקריטריונים שלא חלים בחוק?
  - חזקות
  - הפליה שלא ע"פ החוק

המרכז להכשרות והשתלמויות מקצועיות

מיסודה של דעת ומסחר בע"מ

פרט 8

(א) לא יפלה מעביד בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מינם, נטייתם המינית, מעמדם האישי, הריון, טיפולי פוריות, טיפולי הפריה חוץ-גופית היותם הורים, גילם, גזעם, דתם, לאומיותם, ארץ מוצאם, השקפתם, מפלגתם או שירותם במילואים, קריאתם לשירות מילואים או שירותם הצפוי בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, לרבות מחמת תדירותו או משכו, בכל אחד מאלה:

- (1) קבלה לעבודה;
- (2) תנאי עבודה;
- (3) קידום בעבודה;
- (4) הכשרה או השתלמות מקצועית;
- (5) פיטורים או פיצויים פיטורים.
- (6) הטבות ותשלומים הניתנים לעובד בקשר לפרישה מעבודה.

- חזקות!!!
- קבוצה ושיטתיות
- אפליה לא רק בקבלה לעבודה
- שכר שווה [מנגנון מובנה לקבלת מידע]

• פרט 9

"חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו"

• סעיף 20 ה'

(ה) בית המשפט לא יפסוק בתובענה ייצוגית פיצויים לדוגמה, וכן לא יפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק, למעט בתביעה כמפורט בפרט 9 בתוספת השניה, ואולם אין באמור כדי למנוע פסיקת פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון.

• חוק מול תקנות

• גוף ציבורי ושירות ציבורי

• גם רשויות

ארגונים

- זכות עמידה
- התנגדויות וערעורים
- התייצבות לדיונים
- בג"ץ קטן?
- יתרונות נוספים
- קרן תובענות ייצוגיות

הלכה ומעשה

יתרונות

- פגיעה בכיס של המעוולים - הרתעה כלכלית
- איום/פגיעה בתדמית של מעוולים
- הפקרת הזירה
- חדשנות משפטית
- אכיפה אזרחית
- מכפיל כח [הן לארגון והן מודל לחיקוי]

ארגונים

- ארגון כתובע
- ארגון כמייצג משותף
- ארגון כמקור מידע
- ארגון כמומחה מקצועי [חוו"ד וליווי]
- קיימת אפשרות לקבלת הכרה ע"י השר וכן להגשת התנגדויות וערעורים ע"י ארגונים.
- קיימת הכרה בזכויות עמידה לארגונים בחוקים נוספים

"מטרתנו של חוק זה לקבוע כללים אחידים
לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות,
לשם שיפור ההגנה על זכויות"

*בברכת קידום זכויות פורה!
תמ ולא נפעם...*

לתגובות - asaf@pinklaw.co.il

הלכה ומעשה